

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 22 kwietnia 2026 r.
Znak sprawy: RRE.wpr.058.6.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 16289 Pani Poseł Marty Stożek

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do przekazanej interpelacji Pani Poseł Marty Stożek w sprawie niskich cen skupu ziemniaków i warzyw oraz sprzedaży plonów poniżej kosztów produkcji przekazuję odpowiedzi na pytania w niej zawarte.

Jak resort ocenia relację między publikowanymi w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej notowaniami cen skupu i cen producenta dla ziemniaków oraz innych podstawowych warzyw a szacowanymi kosztami ich produkcji w sezonie 2025/2026, w szczególności z perspektywy producentów z Dolnego Śląska?

Głównym zadaniem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR) Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest bieżący monitoring oraz publiczne udostępnianie, w sposób zagregowany, danych o poziomie cen produktów rolno-spożywczych na rynku krajowym. Dane odzwierciedlają faktyczne ceny transakcyjne notowane na różnych szczeblach obrotu, w tym m.in. na rynkach hurtowych, w sieciach handlowych i przetwórstwie (bez ziemniaków) i mają charakter informacyjno-analityczny.

ZSRIR nie analizuje opłacalności produkcji rolnej.

Resort rolnictwa nie dysponuje instrumentami administracyjnymi do ustalania poziomu cen produktów rolnych. Dane publikowane w ZSRIR stanowią jeden z elementów

służących do analizy sytuacji rynkowej oraz identyfikacji potencjalnych trendów dla poszczególnych sektorów produkcji.

Informacje pozyskiwane w ramach ZSRIR są wykorzystywane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako materiał pomocniczy przy ocenie sytuacji na rynkach rolnych, w tym przy formułowaniu działań o charakterze doraźnym lub systemowym, prowadzonych w granicach obowiązujących przepisów krajowych i unijnych.

Niemniej, analizy dotyczące kosztów produkcji prowadzi np. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

Czy ministerstwo prowadziło albo zlecało analizy dotyczące skali sprzedaży płodów rolnych poniżej kosztów produkcji, w tym sytuacji, w których rolnikom bardziej opłaca się oddać plony lub sprzedać je za symboliczną kwotę niż ponosić koszty dalszego przechowywania albo utylizacji? Jeżeli tak, proszę o wskazanie najważniejszych wniosków.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi szczegółowo monitoruje i analizuje sytuację na rynkach rolnych, w tym pod względem kosztów produkcji. Mając na uwadze, że często rolnicy napotykają trudności w związku z prowadzoną przez nich działalnością, staramy się wypracować różne instrumenty stabilizacji rynku rolnego oraz mechanizmy wsparcia gospodarstw, w tym rekompensujące wzrost kosztów produkcji. Producenci rolni w celu obniżenia kosztów produkcji mogą, na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.) ubiegać się o szereg rodzajów pomocy, których opis dostępny jest na stronie Agencji.

Rolnicy mogą także wnioskować o zwrot podatku akcyzowego od paliwa rolniczego. System rekompensuje część akcyzy poniesionej na paliwo używane wyłącznie do produkcji rolnej.

Producenci rolni mają możliwość otrzymania wsparcia z budżetu Państwa w postaci dotacji do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Aktualnie w Ministerstwie trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (DZ.U. z 2025, poz. 251), mające na celu uproszczenie systemu dopłat do składek ubezpieczenia oraz rozszerzenie katalogu upraw, do których można zastosować dopłaty.

Płatności bezpośrednie stanowią stabilną część dochodów rolników, niezależną od wielkości bieżącej produkcji (co do zasady są oddzielone od produkcji), czy sytuacji na

rynkach rolnych. W Polsce korzysta z nich ok. 1,2 mln rolników. Pula środków przeznaczona na ww. wsparcie na lata 2023-2027 to ok. 18,04 mld EUR, w tym ok. 0,7 mld EUR to środki z budżetu krajowego. Równocześnie, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 realizowane są interwencje, które są ukierunkowane na wzmocnienie odporności i konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz poprawę ich sytuacji ekonomicznej.

Ponadto podkreślam wsparcie w ramach pakietu „Ceny Paliwa Niżej” (pakiet CPN). W ostatnich tygodniach, w związku z sytuacją na Bliskim Wschodzie, ceny ropy wzrosły o około 45%, oleju napędowego o ponad 40%, a benzyny o około 25%. W odpowiedzi na to Rząd wprowadził pakiet CPN - podatek VAT na paliwa został obniżony z 23 do 8 proc., natomiast akcyzę zmniejszono do minimalnych dopuszczalnych poziomów (o 29 gr dla benzyny i 28 gr dla oleju napędowego). Szacowane korzyści z tytułu wprowadzenia pakietu CPN różnią się w zależności od typu gospodarstw rolnych.

Symulacje przeprowadzone wskazują, że obniżenie cen paliwa rolniczego w ramach pakietu CPN przyczyni się do zmniejszenia kosztów paliwa na 1 ha użytków rolnych średnio o blisko 83 zł. Z uwagi na wielkość powierzchni użytków i zużycie paliwa na 1 ha UR największych korzyści z wprowadzenia wprowadzonego wsparcia można spodziewać się w gospodarstwach specjalizujących się w produkcji trzody chlewnej i mleka (przeciętnie 3 i 2 tysiące złotych rocznie).

Zachęcamy też rolników do dywersyfikacji upraw, promując uprawę roślin białkowych, czy roślin niszowych takich jak rośliny włókniste. Gospodarstwa, w których występuje dywersyfikacja produkcji są bardziej odporne na kryzysy na danym rynku.

Jakie działania podjął albo planuje podjąć resort, aby poprawić pozycję negocjacyjną producentów rolnych wobec pośredników i sieci handlowych, w szczególności w zakresie przejrzystości cen, warunków kontraktacji, organizacji producentów oraz spółdzielczości?

Polska jest jednym z pierwszych państw UE, które wprowadziło kompleksowe rozwiązania legislacyjne mające na celu wzmocnienie pozycji producentów rolnych względem firm handlowych i przetwórczych oraz poprawę relacji w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych poprzez:

- wprowadzenie w 2015 r., ustawą o organizacji rynków rolnych, obowiązku zawarcia pisemnej umowy pomiędzy producentem produktów rolnych a pierwszym nabywcą;

- przyjęcie w grudniu 2016 r. ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, a następnie w 2021 r. nowej ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, która wdraża unijną dyrektywę 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. W ustawie zdefiniowano 16 nieuczciwych praktyk handlowych, w tym 10 bezwzględnie zakazanych. Organem wyznaczonym do egzekwowania przepisów prawa w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Jeśli przetwórcy/odbiorcy oferują niekorzystne dla dostawcy ceny zakupu, wywierają nacisk na poziom cen lub narzucają niekorzystne treści umowy to może to być uznane za praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Taką sytuację można zgłosić do zbadania przez UOKiK.

Odnosząc się do poruszonej w pytaniu kwestii spółdzielczości informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zachęca rolników do podejmowania współpracy w obszarze wprowadzania na rynek swoich produktów.

W ramach działania 9 „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów” objętego PROW 2014-2020 wsparciem objęto 772 grupy producentów rolnych, które łącznie otrzymały dotychczas ponad miliard złotych wsparcia. Wsparcie w ramach tego działania będzie wypłacane do 2028 r.

W ramach Planu strategicznego dla WPR na lata 2023 – 2027 (PS WPR) kontynuowane jest wspieranie powstawania grup producentów rolnych (GPR) i organizacji producentów (OP). W ramach przeprowadzonych naborów dla ww. interwencji wypłacono jak dotąd ponad 641 tys. zł.

GPR i OP oraz ich członkowie mogą również korzystać z innych interwencji przewidzianych w PS WPR na preferencyjnych zasadach. W szczególności, w ramach interwencji I.10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem, zorganizowane formy współpracy rolników (grupy producentów rolnych, spółdzielnie, organizacje producentów i ich zrzeszenia) objęte są preferencją – bowiem tylko one mogą korzystać ze wsparcia na inwestycje w zakresie wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Dodatkowo, zorganizowane formy współpracy

producentów korzystają z podniesionego do 60% poziomu refundacji kosztów kwalifikowalnych, a także objęte są preferencją punktową w ramach kryteriów wyboru operacji. Maksymalna kwota wsparcia wynosi na jednego beneficjenta 10 mln zł. Nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach interwencji I.10.7.1 planowany jest na wrzesień 2026 r., a budżet przeznaczony na ten nabór wynosi 204 mln EUR.

Czy resort analizuje różnicę między ceną otrzymywaną przez rolnika a ceną płaconą przez konsumenta za ziemniaki i inne podstawowe warzywa, a jeżeli tak – jakie wnioski wynikają z tych analiz oraz czy planowane są działania ograniczające.

Produkt finalny to nie tylko koszt pracy rolnika ale także koszty prądu, wody, transportu, pracy, marża dla osób pośredniczących w dostarczeniu towaru do sklepu.

Równocześnie na cenę produktu rolnego wpływa przede wszystkim relacja podaży do popytu, koszty produkcji, warunki atmosferyczne wpływające na wielkość plonów oraz ogólna sytuacja gospodarcza, w tym inflacja. Wahania cenowe są również efektem sezonowości, polityki rolnej, importu/eksportu oraz jakości produktu.

Działania, które mają wesprzeć dochodowość producentów rolnych przedstawiono w odpowiedzi na wcześniejsze pytanie.

Jakie instrumenty planuje rząd w celu ograniczenia marnowania żywności w sytuacjach, w których plony nie znajdują opłacalnego zbytu, w tym poprzez rozwój lokalnego przetwórstwa, krótkich łańcuchów dostaw, sprzedaży bezpośredniej, zamówień publicznych albo współpracy z organizacjami zajmującymi się dystrybucją żywności?

Z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich rolnicy mogli się ubiegać o pomoc na przetwórstwo m. in. w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD). Zawarto 302 umowy na wsparcie RHD na łączną kwotę prawie 28 mln zł.

Ponadto w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) udzielane jest wsparcie inwestycji na rzecz dywersyfikacji, skrócenia i zrównoważenia łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu. Zawarto 324 umowy na przedsięwzięcia w ramach działalności RHD na prawie 80 mln zł, zaś w przypadku rolników podejmujących lub prowadzących sprzedaż bezpośrednią zawarto 334 umowy na kwotę 110,5 mln zł.

Po zakończeniu KPO wsparcie na inwestycje związane z RHD będzie realizowane z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w ramach Interwencji I.10.6.1 i I.10.7.1.

Niezależnie od powyższego, mając na uwadze, że ubiegłoroczna produkcja ziemniaków w Polsce znacząco przekroczyła krajowe zużycie, a nadwyżki trudno rolnikom sprzedać, resort rolnictwa angażuje się w rozmowy z przedstawicielami przetwórców i sieci handlowych, aby zwiększyć zagospodarowanie nadwyżkowego surowca i nie dopuścić do jego marnowania.

Czy ministerstwo prowadzi albo planuje działania, we współpracy z właściwymi inspekcjami, dotyczące kontroli prawidłowości oznaczania kraju pochodzenia warzyw i ziemniaków w handlu, w tym przeciwdziałania praktykom polegającym na przepakowywaniu towarów importowanych i oznaczaniu ich jako polskie?

W Polsce prowadzone są regularne kontrole dotyczące prawidłowego oznaczania kraju pochodzenia warzyw i owoców, a w szczególności ziemniaków. Kontrole prowadzone są przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcję Jakości Artykułów Rolno-Spożywczych. Kontrole te mają przeciwdziałać m.in. przepakowywaniu importowanych produktów i oznaczaniu ich jako polskie.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi regularne kontrole obrotu ziemniakami, obejmujące zarówno sklepy, hurtownie, centra dystrybucyjne, jak i gospodarstwa. Inspektorzy sprawdzają przede wszystkim pochodzenie bulw, ich oznakowanie oraz stan zdrowotny, zwracając szczególną uwagę na choroby kwarantannowe. W obrocie mogą znajdować się wyłącznie ziemniaki pochodzące od podmiotów wpisanych do urzędowego rejestru profesjonalnych producentów, co jest obowiązkiem wynikającym z przepisów. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości partie mogą zostać wycofane z obiegu.

Równolegle Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych odpowiada za kontrolę zgodności świeżych owoców, warzyw, w tym ziemniaków z unijnymi normami handlowymi. Inspektorzy weryfikują, czy produkty są prawidłowo oznakowane, w tym czy podano kraj pochodzenia, klasę jakości oraz inne wymagane informacje. Kontrole prowadzone są zarówno u producentów, jak i w handlu detalicznym oraz hurtowym.

Od 17 lutego 2026 r. wprowadzone zostały nowe, krajowe przepisy, które rozszerzają zakres informacji dostępnych bezpośrednio przy produktach. Na półkach sklepowych pojawiło się dodatkowe oznaczenie graficzne – flaga państwa pochodzenia – dotyczące świeżych owoców, warzyw oraz bananów oferowanych luzem, pakowanych na życzenie konsumenta w miejscu sprzedaży lub przygotowywanych do bezpośredniej sprzedaży.

Celem wprowadzenia takiej regulacji było umożliwienie konsumentom podejmowania świadomych wyborów zakupowych.

Czy resort rozważa uruchomienie dodatkowych instrumentów ostonowych albo interwencyjnych dla producentów ziemniaków i warzyw w przypadku utrzymywania się cen niepokrywających kosztów produkcji, a jeżeli tak – jakie rozwiązania są obecnie analizowane?

Rolnicy zachęteni wysokimi cenami ziemniaków w latach ubiegłych, w 2025 r. zdecydowali się na ten rodzaj produkcji bez uprzednio zagwarantowanego odbioru swoich towarów. Zbiory ziemniaków były w 2025 r. o 18% wyższe w porównaniu do roku 2024, co wpłynęło na niskie ceny skupu.

Jak już wspomniano, prowadzone są rozmowy z przedstawicielami łańcucha dostaw mające na celu wypracowanie rozwiązań, które umożliwiłyby zdjęcie z rynku nadwyżek ziemniaka. Ponadto, na forum Unii Europejskiej Pan Stefan Krajewski Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazuje na problemy z jakimi borykają się krajowi producenci ziemniaka i wnioskuje o unijne wsparcie. Jednak zaznaczyć należy, że Polska nie jest jedynym krajem, gdzie wystąpiła nadprodukcja. Problem ten dotyczy wszystkich dużych producentów ziemniaka w UE, jak Niemcy, Francja, Belgia i Holandia.

Resort rolnictwa od lat zachęca także producentów do organizowania się, które są szansą dla plantatorów borykających się m.in. ze zbytem swoich produktów. Takie organizacje odpowiednio koncentrując podaż, stają się silnymi partnerami mającymi realny wpływ na relacje m.in. z sieciami sklepów detalicznych czy zakładami przetwórczymi.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Adam Nowak

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

